

Sygn. akt II CSK 6/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z powództwa [...] "J." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.
w upadłości
przeciwko Skarbowi Państwa - Rejonowemu Zarządowi Infrastruktury w Z.
oraz [...] Zarządowi Infrastruktury w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 października 2013 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 7 lutego 2012 r., sygn. akt I ACa [...],

**odrzuca skargę kasacyjną oraz zasądza od strony pozwanej
na rzecz strony powodowej kwotę 1800 (jeden tysiąc osiemset) zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

[...] „J.” Sp. z o.o. w R. w upadłości w pozwie wniesionym w dniu 13 kwietnia 2005 r. żądało zasądzenia – jak ostatecznie zostało sprecyzowane – od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Rejonowy Zarząd Infrastruktury w Z. (wykonawca) oraz [...] Zarząd Infrastruktury w W. (zamawiający) kwoty 162 845,63 zł, stanowiącej niezapłaconą należność za wykonane roboty budowlane.

Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2011 r. oddalił powództwo i zasądził od strony powodowej na rzecz strony pozwanej zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny w [...] – uwzględniając częściowo apelację strony powodowej - wyrokiem z dnia 7 lutego 2012 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że „zasądził solidarnie od Skarbu Państwa – Rejonowego Zarządu Infrastruktury w Z. i Skarbu Państwa – [...] Zarządu Infrastruktury w W.” na rzecz strony powodowej kwotę 108 261,37 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 lipca 2005 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 6 358 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, oddalając powództwo w pozostałej części, ponadto oddalił apelację w pozostałej części i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Skarb Państwa reprezentowany przez Rejonowy Zarząd Infrastruktury w Z. oraz [...] Zarząd Infrastruktury w W. zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną sporządzoną i wniesioną przez profesjonalnego pełnomocnika - radcę prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Po wejściu w życie w dniu 15 marca 2006 r. ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, dalej jako „uPGSP” (Dz. U. Nr 169, poz. 1417 ze zm.) kwestie zastępstwa procesowego Skarbu Państwa w postępowaniu sądowym wykonywanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa regulowały przepisy przewidujące zastępstwo fakultatywne (art. 4 ust. 3 i 4 oraz art. 8 ust. 3 i art. 9 ust. 2), obligatoryjne (art. 8 ust. 1 i 2) i wyłączne (art. 4 ust. 1 pkt 1 i art. 4 ust. 4). W sprawie, której przedmiotem jest roszczenie strony powodowej skierowane przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa, zastępstwo procesowe Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w postępowaniu przed sądem

powszechnym miało początkowo charakter fakultatywny w tym znaczeniu, że Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa mogła przejąć zastępstwo procesowe z urzędu lub na wniosek jednostki reprezentującej Skarb Państwa. Zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1 u.PGSP w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, dalej jako „u.zm.PGSP” lub „ustawa zmieniająca” (Dz. U. Nr 79, poz. 660), sprawa niniejsza, jako rozpoznawana w pierwszej instancji przez sąd okręgowy, stała się sprawą, w której zastępstwo Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa ma charakter obowiązkowy. Mimo to w sprawie tej w postępowaniu przed sądem powszechnym Skarb Państwa nie musiał być reprezentowany przez Prokuratorię Generalną, zgodnie bowiem z uregulowaniem przyjętym w art. 2 ust. 1 ustawy zmieniającej sprawę tę należało prowadzić na dotychczasowych zasadach. Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa mogła tę sprawę na etapie postępowania przed sądem powszechnym przejąć do prowadzenia, czego nie uczyniła.

W sprawie tej zastępstwo procesowe Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w postępowaniu przed Sądem Najwyższym od samego początku miało i nadal ma charakter wyłączny, co wynika z 4 ust. 1 pkt 1 uPGSP. Z przepisu tego mającego charakter ustrojowy, wynika także norma o charakterze procesowym przyznająca zdolność postulacyjną przez Sądem Najwyższym wyłącznie Prokuraturii Generalnej i pozbawiająca jednocześnie tej zdolności adwokatów i radców prawnych. Przepis art. 87¹ § 3 k.p.c. należy zatem interpretować w ten sposób, że w sprawach, w których obowiązuje wyłączne zastępstwo Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną, nie jest dopuszczalne zastępowanie go przez jakiegokolwiek inny podmiot. Obejmuje to także czynności związane z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowane przed sądem niższej instancji, takie jak wniesienie skargi kasacyjnej.

Ustawa zmieniająca stworzyła - w sprawach objętych obowiązkowym zastępstwem Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa - możliwość reprezentowania Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym przez jednostkę organizacyjną Skarbu Państwa, z której udziałem prowadzona była sprawa przed sądem powszechnym (art. 8b ust. 5 u.PGSP dodany przez ustawę zmieniającą). Aby mogło tak się stać powinno nastąpić za zgodą lub na wniosek podmiotu

reprezentującego Skarb Państwa „przekazanie sprawy temu podmiotowi do prowadzenia” (art. 8b ust. 1 u.PGSP dodany przez ustawę zmieniającą). Takiej możliwości w rozpoznanej sprawie nie było, mimo bowiem obowiązkowego zastępstwa procesowego Prokuratury Generalnej, nie ona je wykonywała. Zastępstwo procesowe Skarbu Państwa wykonywane było – zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy zmieniającej - „na dotychczasowych zasadach”, a więc przez jednostki organizacyjne Skarbu Państwa (*statio fisci*).

Według „zasad dotychczasowych”, a więc tych, które obowiązywały przed wejściem w życie ustawy zmieniającej, w przedmiotowej sprawie zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym nie może być wykonywane przez jednostkę organizacyjną, która reprezentowała Skarb Państwa przed sądami powszechnymi. Dotychczasowe zasady nie przewidywały możliwości występowania przed Sądem Najwyższym – w następstwie przekazania zastępstwa procesowego – jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, która reprezentowała Skarb Państwa w sądach powszechnych.

Z przytoczonych względów należało odrzucić skargę kasacyjną, jako niedopuszczalną, sporządzoną bowiem przez osobę nieuprawnioną (art. 398⁶ § 3 k.p.c.).

aw

db